

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dispvtaones Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Qvibus Vniversa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 5. Vndenam Angelis species intelligibiles?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

est alius cognoscere sine specie per ipsius substantiam. est sufficiens proportio inter intellectum vniu. Angeli, præsertim in inferioribus; & substantiam alterius, præsertim superioris. Sed hoc gratis assumitur, & principium petit. Secundò quia, inquit, sequeretur Angelum cognitum illabi in substantiam cognoscens. Quod ex communi consensu Theologorum & Patrum, Dei solius proprium est. Verùm, vt ipsemet Suarez agnoscit num. 14. & 15. illapsus ille, de quo Theologi & sancti Patres, plus dicit. Definitur enim præsentia inima vnus substantiæ in substantia alterius continendo illam in suo esse, cum potestate & dominio in illam. Sic autem non est Angelus cognitus in cognoscente, licet ab eo cognoscat sine specie per suam ipsius substantiam, vt manifestum est.

Terriò, num. 16. & 17. sit ad mutuam intuitionem duorum Angelorum subordinatiorem aliquam requiri, vel necessariam, vel liberam. Alioquin enim concurrerent mere per accidens & fortuito, quod est contra perfectionem Angelorum. At hæc neque subordinatiõ necessaria reperitur, siquidem vnus Angeli substantia non subordinatur intellectui alterius: neque libera: quia si liberè concurreret, vnus vnusque seipsam præsupponeret. Non enim potest alter alterum determinare & iurare liberè, nisi cognoscat naturam prius illum esse præsentem, & egere auxilio. Si autem prius cognoscat præsentem, prius videt. Eius autem visio pendet similiter à libera volitione alterius, videntis ipsum præsentem & egentem auxilio. Ergo à primo ad vltimum, visio cuiuscunque Angelorum præsupponeret seipsam: priusque deberent se mutuo intueri, quam constituerentur potentes proximè ad visionem per mutuam coniunctionem liberam ad concursum sibi præstantem.

Respondeo nullam hæc subordinatiõem necessariam esse, vt neque est in multis alijs concavis: existentiam verò & præsentiam Angeli sufficere ad concursum determinatiuum, quem non liberè præstat, sed necessariò, more aliorum obiectorum naturalium creatorum. Hoc enim exercitium consistens non in efficiendo quippiam, sed in determinando potentiam cognoscendi, non est exercitium liberum Angeli: idèòque non supponit mutuam Angelorum volitionem & intuitionem: Neque propterea concursus ille fortuitus est, sed ordinarius & naturalis ac necessarius, saltem ex parte obiecti determinantis vt talis. Ad eum modum, quo non est casuale aut fortuitum sensus externus determinari ab obiectis proprijs sufficienter præsentibus, & debite proportionatis.

SECTIO V.

Undenam Angelis species intelligibiles?

Dico primò aliquas esse in Angelis species intelligibiles à proprijs ipsorum

actibus productas, quibus ad eorundem obiectorum & actuum recordationem, vel cognitionem similem determinantur. Probat quia Angeli recordantur suorum actuum liberorum præteritorum: itemque effectuum contingentium extraneorum: imò meminerunt temporis, loci, & cæterarum circumstantiarum, vt patet ex colloquijs demone intra arreptitios, & obseruatione pactorum magicorum: item quia oppositum magna foret imperfectio in intelligentijs perfectis, quæ carent homines, imò & plurimæ brutorum animantium. Tam verò nequeunt Angeli scire certò naturaliter aliquid fuisse tali tempore, quin habeant causam talis assertio-nis. Et hæc causa ad quæta non est, nisi tantum quod res fuerit: alioqui non essent quamlibet sibi non ante cognitam, dummodo æque fuerit. Non etiam existentia obiecti, aut intuitio præterita. Hæc enim non magis sunt, nec magis vigent per seipsa, quam si nunquam fuissent. Non item species impressa præexistens in Angelo ante primam obiecti perceptionem; aut quid aliud intra, vel extra, præexistens ante rei contingentis existentiam & primam intuitionem: alioquin antea etiam cognouisset rem vt futuram, vel vt præteritam; comparando illam cum suis differentijs temporalibus, & alijs circumstantijs. Ergo recurrendum est ad aliquid, quod ab eo tempore fuerit. Nempe ad speciem ex intuitionem relictam. Neque enim aliud commodius occurrit.

Neque dicas sufficere habitum partum ex actu præcedenti, & facilitantem, que inclinantem intellectum ad obiecti recordationem. Nam absolute nequit potentia naturalis illius recordati sine illo additamento, aut alio æquivalente. Ergo non eget tantum illo vt facilitante. Deinde, ne de nomine lis sit, per speciem intelligimus quamcuque qualitatem suppletentem vices obiecti, ipsiusque concursum. Quare si habitus ille hoc habet, est eatenus species. Si non habet: eget alio intellectu, quo tantum obiecti supplente, cognitionem eliciat.

Dixi species illas à prioribus cognitionibus non tantum relinqui, sed etiam produci: quia positus actibus producuntur: neque apparet, quòd vim ipsorum productiuam excedant, aut à quo alio producantur. Recursus enim specialis ad Deum, non est hæc necessarius. Obiecta verò pleraque, saltem omnia materialia, sunt improportionata earum productioni. Deinde species istæ non tantum valent ad obiectum rursus intelligendum: sed etiam ad ipsum actum recognoscendum: ad quod sola species obiecti non sufficeret.

Perperam autem Vasq. disp. 208. cap. 4. num. 19. censet Angelum cognoscere aliquid esse præteritum, licet nihil relictum sit ex actu cognitionis; quo id præteritum eo tempore quo existit. Primò enim, non coheret cum ijs quæ ex eodem Vasq. retulimus disput. 38. num. 6. in fine: Deinde si cog-

Aliquæ species intelligibiles Angelorum sunt productæ per ipsorum actus.

46. Obiecti

47.

48. Vasq.

est alius cognoscere sine specie per ipsius substantiam.

Neque ad hoc requiritur subordinatio vnus ad alterum.

44.

Angeli nō
possunt re-
cordari si-
ne specie.

nitio præteriti nihil reliquit: ergo intellectus non minus est impotens, ac si visio non fuisset. Eodem enim modo se habet. Et quod eodem modo se habet, æque impotens est. Ergo sicut non posset recordari, si non percepisset: nihil magis potest, licet ita perceperit, ut perceptio nihil reliquerit. Confirmatur, quia non plus haberet in eo casu intellectus Angelus post primam perceptionem rei, quam ante. Ergo sicut ante non cognoscebat rem ut futuram; post non cognosceret ut præteritam. Confirmatur secundò: quæ enim extiterant & præterita iam sunt, perinde non sunt, ac non erant quando erant tantum futura. Atque tunc ipsorum existentia, quia non erat, non poterat esse per se nota immediatè Angelis. Ergo ne postquam sunt præterita, possunt ab Angelis immediatè, & sine alio indicio cognosci esse præterita. Consentit Suar. lib. 2. cap. 12. num. 8. & sequent. ubi hac de re plura.

Suar.

Dices, Si Angelorum cognitiones pariunt species, quippe viles & necessarias ad memoriam præteritorum: ergo cognitiones, quas successivè infinitè exercebunt totà æternitate à parte post, pariunt species infinitas. At capacitas Angelorum, quippe finita, non potest naturaliter recipere species infinitas: ergo &c.

49.

Species
Angel.
multiplicatur
in infinitum.

Respondeo species illas non esse naturaliter incorruptibiles, neque perpetuè manere veteres novis adveniētib; sed contrà sensim remitti, & perire de consuetudine: atque ita nunquam totam capacitatem Angelorum expleri: ut neque nostram, cum noua dicendo, præteritorum obliuiscimur, speciebus per de consuetudinem, aut aliter peccantibus. Sunt enim species huiusmodi nature fluxa, æquæ ac habitus acquisiti, qui nisi actibus foueantur, pereunt sensim ipsa de consuetudine. Unde fit ut Angeli tandem obliuisci possint præteritorum, nisi eorum vel species conseruetur, novis actibus, vel locò eorum sensim peregrinantiū, vniuersaliores substituunt, actibus amplioribus, simplicem vnam speciem, producentibus æquiualentem multis. Atque hoc puto esse verisimilius, quam quod aliqui dicunt; Angelos absolute non posse naturaliter obliuisci præteritorum, præcipuè vero suorum actuum: idèoque ubi tantam capacitatem receptiuam eorum repleta est Deum (neque enim actus ipsi naturaliter prætereire possunt) ut de locum speciei nouæ actus noui A; delere speciem veterem actus B; & vnam nouam producere representantem A; & B; sua simplici entitate æquiualentem duabus distinctis speciebus, representantibus seorsim A; & B; cuius nouæ speciei capax est Angelus, licet non sit capax duarum distinctarum: quoniam illa propter suam simplicitatem, minus subiectum occupat, in quo ubi rursus impleta erit capacitas duplicando species; triplicatum, in, & quadruplicatum, & sic deinceps in infinitum per totam æternitatem; ac

si opus sit, deueniri ad species, quæ licet finitæ sint entitatis, successivè tamen infinitè representare possunt. Sicut intellectus, licet finitus, valet per modum principij effectiui ad cognoscendam infinitam successivè: & lumen solis finitum, valet ad infinitas Dei perfectiones, & creaturarum, in Verbo cognoscendas diuisim aut successivè. Verum ut dicemus in tractat. de incarnat. dip. 10. num. 74. illa qualitas valde improprie diceretur species, cum non habeat naturam & officium speciei, quod est determinare. Neque enim ipsa posset intellectum determinare, quippe quæ cogit æquè indifferens & indeterminata, sed egeret Dei determinatione. Deinde licet admittamus omnia prædicta esse possibilis: non est tamen Angelitanta perfectio naturalis nobis nota, ut ad obliuionem ab ipso prohibendam necesse sit inducere hæc mysteria: multòque minus existimare naturaliter illi debent.

Dico secundò, præter species illas ex actibus relictas, alias esse in Angelis ab initio creationis ingentias; non tamen ab ipsorum substantia manantes: neque naturaliter debitas: neque extrinsecus omnium rerum, quas in quacunque temporis differentia cognituræ erant, representantias.

Prima pars est Diui Thomæ quæst. 55. art. 2. Caietani, Molina, & aliorum interpretum ibidem, Suar. lib. 2. cap. 7. Probatur primò ex Scriptura. Nam Ecclesiastici 17. dicitur Deus primos parentes repleuisse disciplina intellectus, creasse illis sensum spiritus, sensu repleuisse cor illorum. Aequum autem est idem sentire de Angelis: de quorum vno, rebellium principe, interpretantur allegoricè sancti Patres illud Ezechiel. 28. Tu sis sicut similitudo, plenus sapientia &c. Dionys. quoque cap. 4. 5. & de diuin. nomin. docet, rationes rerum & exemplaria fuisse à diuina mente Angelis indita & communicata. Et D. Augustin. lib. 2. de Genesi ad hieram cap. 8. affirmat, ut ex eodem refert approbatque D. Thom. quæst. 55. art. 2. in fine corp. & q. 56. art. 2. corp. ea quæ in verbo Dei ab æternò præextiterunt, dupliciter ab eo fluxisse. Vno modo, in intellectum Angelicum: alio modo, ut subsisterent in proprijs naturis. In intellectum autem Angelicum processisse per hoc, quod Deus menti Angelicæ impressit species, seu similitudines rerum, quas in esse naturali produxit. Accedit tertio ratio congrua. Cum enim Angeli pendant in intelligendo à consensu obiecti, vel speciei vicem eius suppletis: non potuissent ab initio intelligere nisi illa obiecta, quæ tunc præsentia habuerunt: aliorum verò complurium expectandus fuisset occurus, nisi species illorum accepissent. Ac conueniens fuit, ut ad plurimam eiusmodi intelligendam instructi fuerint. Quò facit elegans similitudo Diui Thomæ quæst. 55. art. 2. corp. Quod quemadmodum materia corporum cælestium

incomparabiliter accepit ab initio formas suas substantiales sibi congenitas: sublunaris vero subinde accipit per generationes ab agentibus naturalibus: sic Angeli, celestes spiritus & immortales, species seu formas intentionales rerum acciperunt ab initio congenitas: humani vero intellectus sensum eas acquirunt, & ab objectis ipsis accipiunt.

Secunda pars conclusionis, quod scilicet eiuſmodi species non manant effectiue à substantia Angelorum, est Diui Thomæ art. proxime cit. corp. & ad 1. & quæst. 56. art. 2. ad 4. & 3. parte, quæst. 2. art. 3. ubi specialiter Deo tribuit species illarum effluxum, nunquam autem naturæ Angelorum: comparatque hanc impressionem specierum, cum illa, quæ per Verbum Dei, animæ Christi sibi ipse personaliter impressa sunt species intelligibiles ad omnia ad quæ intellectus possibilis est in potentia. Est item Molina, Ferracius & aliorum plurium quos citat & sequitur Suarez, lib. 2. cap. 7. num. 4. Faueunt etiam Dionysius & Augustinus, locis supra relatis.

Ratio eiuſdem est, quia quæ sunt ab essentia, sunt à natura determinata. Quippe quia natura determinata postulat proprietates & perfectiones determinatas: & quicquid oritur à causa necessitata, ex vi sui principij determinatum est: quicquid vero oritur à causa libera, ex vi sui principij indeterminatum est. Atqui species Angelis congenita non sunt à propria ipsorum natura determinata: sunt enim tantum species rerum in vniuerso productarum à Deo, ut docent S. Thom. quæst. 56. art. 2. & alij communiter: Angelis autem accidentarium est & indifferens quoddam Deus tale vniuersum, & has rerum species sua naturas produxerit, potius quam alias. Ergo quemadmodum determinatio rerum à Deo productarum fuit à Dei prouidentia & libertate: sic & determinatio specierum eiuſmodi rerum Angelis infusarum. Confirmatur, quia productio naturalis specierum intelligibilium, veluti proprietatum connaturalium ab essentia manantium, effect omnium ad Angelo naturaliter intelligibilium, saltem quot simul possunt ab illo naturaliter recipi. A hæc potentia seu capacitas naturalis non fuit completa in Angelis per species rerum vniuersi, congenitas Angelis inferioribus æquæ ac superioribus quorum tamen capacitas longe amplior est, quippe commendata naturæ perfectioni. Neque dicas effectiue naturæ quidem esse determinationem verò ad has, & ad tot, non plures, Deo tribui debere. Etenim Deus ut causa prima & naturalis, non determinat rerum proprietates & effectus, quoad speciem: neque impedit quò minus cause naturales & necessarie aliunde non impediatur, operentur quantum possunt: præsertim quoad effectus maxime

propriis & connaturalibus: cuiusmodi sunt proprietates, respectu essentia, & qua fluunt.

Tertia pars assertionis, quòd videlicet huiusmodi species non fuerint debita naturaliter Angelis, est Aletius, Scoti, & Iorun, contra Thomistas, qui cum existimant Angelum nihil præter seipsum posse cognoscere naturaliter sine specie, & speciem ab objectis accipere non posse: aiunt ne debuisse speciebus instrui, ne otiosus maneret & cæcus circa cætera intelligibilia, incapax civilis societatis, & commercij cum alijs. Ideo que ex debito & exigentia naturali coheretas illi iussit species cæterarum rerum naturalium cum ipso conditarum. Sed hoc fundamentum superiori sectione peruersum est. Possunt enim Angeli, & ab initio peruenire, intelligere sine specie tum seipſos & sua omnia, tum alios Angelos & cætera concreta sufficienter præsentia & proportionata, atque eorum virtutes, proprietates, causas, effectus, & accidentia naturalia. Quare tunc otij periculum non fuit deinceps verò multò minus, pro iugis alijs alijsque rebus, quæ infinitam Angelis offerunt intelligendi materiam. Ut mittam quòd ex rebus existentibus colligunt alia multa esse possibilia, paria, in æora, minora: quòdque tum ex se, tum ex alijs rebus creatis, Dei noticiam accipiunt tanto maiorem, quanto præstant hominibus, à quibus tamen naturaliter insensibilia ipsius intellecta conspiciuntur, per quæ facta sunt à sempiterna quoque eius virtus & auiditas. Ita Paulus ad Roman. 1. v. 20. Eorum verò, quæ nondum Angelis in creatione vel per seipsa, vel per aliud occurrebant, cognitio non erat illis debita naturaliter: ut neque nobis debetur scientia naturaliter earum rerum, quarum noticiam labore nostro & perspicacitate inuicem nequimus assequi: ut neque etiam primis parentibus scientia illa, de qua supra diximus, nisi quæ fuit potius beneficium speciale & præternaturale, id est præter naturam debitam. Idemque dico de speciebus infusis Angelorum, siue naturalibus in entitate, siue supernaturalibus, quas Deo placuit illis infundere ad magnificentiam & liberalitatem, vel in ordine ad gratiam & gloriam. Porro si Angeli naturaliter exigent species non potius, exigent rerum à Deo condandarum, quam aliarum creabilium, quibuscum nihil minus proportionis aut connexionis naturalis habent: neque illarum tantum, sed omnium potius naturaliter intelligibilium species exigent, quantum postulat complementum capacitatis intellectus Angelorum: quæ sicut maior aut minor est in Angelis inæquibus: ita plurius rerum species exigent, quis infundi, quam alijs.

Ergo, inquit, species illæ omnes sunt Angelis supernaturales: quippe infusæ contra naturam debitam. Respondeo omnes

Neque fuerunt debita naturaliter Angelis.

Fuerunt infusæ.

accidens,
& natura-
les in sub-
stantia

quidem quoad modum productionis fuisse supernaturales, æque ac scientiam primis parentibus & Salomoni infusam: quoad substantiam tamen, omnes species sunt infusas, similis ijs quas illi comparassent ad præsentiam obiectorum, vel propriorum actuum, naturales fuisse, & infusas tantum per accidens. Ultra quas potuit Deus infundere species quasdam (quemadmodum & hebræus) in entitate supernaturalis & per se infusas, quales, aut illis similes in entitate, acquirere non possunt viribus naturalibus.

Quare & postrema pars conclusionis, non fuisse scilicet infusas species omnium rerum, quas quouis tempore cognosci erant, sequitur ex præcedentibus.

Quare & postrema pars conclusionis, non fuisse scilicet infusas species omnium rerum, quas quouis tempore cognosci erant, sequitur ex præcedentibus. Quare enim possunt Angeli obiecta per se sufficienter præsentia intueri, sine adminiculo speciei: quid opus fuit Deum illis ab initio infundere species representantes omnes ventorum flatus, omnes motus fossorum, omnes fluctus marinos, omnia idiomatum genera, omnesque verborum significationes, & similia, quæ Angelos non se experientia certum est? Secundò probatur efficaciter contra Thomistas. Cum enim infinita sint categoricè ea quæ potest Angelus cognoscere, & in tota æternitate cognoscere (in infinitum enim multiplicabuntur actus non beatifici Angelorum & hominum, & suos saltem quisque cognoscet, in d & alienos plurimos, aliique effectus qui naturaliter eos latere non possunt) sequeretur species actu infinitas, aut vnam infinitis æquiualentem, & infinita representantem, infundi debuisset, quod Thomistæ non admittunt. Item cum Angelus cognoscat futura quando existunt, & omnes eorum circumstantias, temporis, loci, &c. sequeretur Angelum eorum omnium species ab initio creationis habere: ac proinde non minus certò posse cognoscere futura libera, quam possit recordari præteritum, quomodo speciem retinet: aut quam Propheta possint ea prænosse & prædicere, quorum reuelationem à Deo acceperunt. At contra fidem est posse Angelis naturaliter prænosse certò, & plusquam coniecturalitè, futura contingentia, vt ostendimus disput. sequenti sect. 2. ergo &c.

Alioqui
certò præ-
citer futu-
ra libera.

Refutatur
prima
cuius.

Respondent aliqui Angelos licet habuerint ab initio species omnium naturalium postea futurorum: nihilominus non cognoscere per illas, neque posse cognoscere, nisi sub conditione, quæ existant, aut extiterint. Sed hæc responsio friuola est. Nam quemadmodum res, postquam esse desierunt, cognoscuntur per suam speciem: & res quæ præsentantur futura, cognoscuntur nobis à Deo conceptu. Ita si res futura haberent species in Angelis distinctè representatiuas ipsarum cum omnibus suis circumstantiis, cognoscerentur per tales species, antequam essent. Cognosce-

rentur, inquam, fore tali modo, loco, tempore &c. Non minus atque cognoscuntur præterita, per speciem relictam ex eorundem existentium cognitione. Res enim vt cognoscantur non debent esse præterites physicè, sed sufficit species earum, quæ excitante & determinante intellectu ad earum cognitionem, sunt præterites obiectiue.

At, inquiunt, Thomistæ, ad hoc vt species determinet actu hinc & nunc potentiam cognoscentem, debet obiectum representare actu: & vt repræsentet obiectum actu, debet ei assimilari actu. Atqui non assimilatur, nisi obiectum existat. Species enim existens non potest esse similis obiecto non existenti. Ergo &c.

Respondeo primò, species rerum possibilem & præteritam determinare actu ad cognitionem, etiam si obiecta non existant: quidni ergo similiter species futurorum? Secundò, assimilatio quæ inter obiectum & speciem requiritur ad excitandam cognitionem, est tantum intentionalis: id est, vis quædam ad excitandum & iuuandum intellectum, vt formet vitalem obiecti expressionem, & representationem, quam vim habet species natura sua, sine obiectum existat, siue non, vt apparet in specie possibilem & præteritum: atque inde species dicitur esse sicuti semen obiecti. Similitudo verò illa, quæ aduenit speciei ex obiecti coexistentia, est tantum relatio categorica, seu potius denominatio extrinseca, ad intellectionem efficiendam non necessaria. Imò plus est dissimilitudinis, quam similitudinis naturalis inter speciem & obiectum: cum obiecta plerumque materialia sint & instantialia, species autem immateriales & accidentales.

Respondent alij obiectum existens debere per se excitare intellectum Angeli, vt eius actualem existentiam percipiat: id est, quæ cum obiectum non est, non cognoscit ipsius existentiam. At esto: non cognoscat Angelus intaiuitiue existentiam obiecti antequam sit obiectum, & per se exciter ad sui visionem: cur non prænoscat abstractiue vt futurum, siquidem speciem illius habet, & temporis, ac loci, aliarumque circumstantiarum, quemadmodum postea cognoscit vt præteritum, quando habet speciem illius vt præteriti.

Simili modo refelluntur Suar. lib. 2. cap. 11. & alij qui dicunt deesse obiecti terminationem, sine qua species non determinat. Nam ad notitiam rei futuræ vt talis, & vt species ad illam determinet, non requiritur existentia obiecti vt præterens physicè, & terminans aliter quam obiectiue: sicut non requiritur ad notitiam præteritam & purè possibilem. Quare esto, non cognoscat antea intuitiue, neque ea perfectione, quæ cum intuitiue: quidni abstractiue saltem, quatenus est futurum?

Neque

59. Quinta
causio.
Raynaud.
Salas.
Malon.

Neque plus proficiunt Theophil. Raynaud. dicit. 4. Theolog. natur. qm. a. 5. n. 172. & sequent. Salas 1. 2. tract. 2. disp. 4. sect. 7. p. 124. & Malonius apud Suar. supra, qui dicit deesse speciebus in suis Angelorum modum quandam, & determinationem in infecam, sine qua species non possunt representare obiectum ut existens: hunc autem modum addi speciei quando obiecta existunt: ideoque tunc cognosci posse, non antea.

Enimvero quaestio est, cur non cognoscantur abstractiue ut futurae vi specierum: non autem ut iam actu existentia. Præterquam quod istius modificationis causa non potest assignari, ut alibi ostendimus: specialis vero rectus ad Deum, nec philosophicus, nec probabilis est. Nouum enim & sine exemplis est, quod Deus rerum naturalium virtutes continuè immuret: sicut hæc species continuè infusis modis alterantur forent, ut continuam mutationem obiectorum representare possent.

60. Cur Deus
species in-
fuderit ha-
rum rerum
potius
quam illa-
rum?

Dices non fuisse rationem cur Deus potius aliquarum rerum naturalium & creandarum species Angelis infuderit, quam omnium. Respondeo non fuisse quidem ex natura rei rationem, cur potius aliquarum talium, quam omnium aliarum distinctiue, collectiue enim non sunt capaces omnium: Conuenienter tamen diuinam prouidentiam aliquarum species potius infundere potuisse: puta totius mundi corporei quoad partes præcipuas, & species, & indiuidua illustiora, in quibus magis elucebat speciei perfectio, & Dei bonitas atque magnificentia: exceptis tamen rebus illis, quæ cum ipsis eodem instanti creatæ fuerunt, & sufficienter præsentis: potuerunt enim illas cognoscere per seipsas, & ex earum cognitione intuitiua speciem retinere. Item species earum rerum, in quarum ministerium, aut gubernationem deputabantur. Præter species mysteriorum supernaturalium, eorum saltem quæ ad ipsorum salutem consequendam pertinebant: quorum notitiam actualem vel habituales ab initio creationis habuerunt, ut dicemus disp. 43. sect. 1. Ad demum probabile est aliquorum etiam possibilitatem species infudisse, & quidem plurimum Angelis perfectioribus, licet contrarium D. Thoma & aliis communius placeat.

SECTIO VI.

Quales sint species intelligibiles Angelorum, & ad quid valeant?

61.

Res in titulo insinuatur difficultates circa species intelligibiles Angelorum. Prima, sintne confusæ vel distinctæ quoad representandas proprias rerum naturas & singularitates? Secunda, sintne vniuersales, & ampliores in Angelis perfectiori-

Tomus I.

bus? Tertia, quid præsent Angelis huiusmodi species, notitiamne intuitiuam, an abstractiuam tantum? Sermo autem est de speciebus tam acquisitis, quam infusis: de quibus,

Dico primo, licet à Deo potuerint Angelis infundi species confusæ, & vniuersales vniuersalitate abstractiua, id est, genus aut speciem ab indiuiduatione abstractam representantes: probabilius tamen videri fuisse potius infusas representantes distincte indiuidua, siue res ipsas singulares. Prima pars liquet. Nam huiusmodi species non dedecent speciales Dei productionem: neque minus dari possunt, quàm species expressa, seu cognitiones representantes naturam vniuersalem à singularibus præcisam, quæ præcisio non repugnet Angelis.

Secunda pars probatur: quia res singulares continent naturas communes, & aliquid addunt earum conceptui, suntque perfectiores, & habent realem modum essendi: vniuersales autem sunt per mentis actum, & ut sic non habent realem modum essendi in re ipsa, sed tantum obiectiuum & extrinsecum: quia dicuntur vniuersales per extrinsecam denominationem à conceptu mentis vniuersali, representante confusè per modum vniuersalis, id est, non expressis eorum differentis, ea quæ sunt multa & singularia à partem. Pertinet autem ad perfectionem Angeli ut ab initio distincte cognoscat res secundum modum realem, quæ sunt, aut possunt esse à parte rei. In sine dubio species talis perfectior est, quia continet naturam vniuersalem, & aliquid addit: facileque poterit inferuire angelo ad præcisionem vniuersalem, si eam velit inadæquatè uti, ut potest. Quanquam Angelos intelligentias perfectas minus decet præcisio: Quia etiam de causa species singularium magis eorum perfectioni conueniunt. Contra verò species vniuersalis non valet ad expressam cognitionem vilius singularis. Quare Angelus accepit potius principium ad cognoscendas res singulares, quàm communes tantum earum rationes.

Dico secundo, species acquisitas Angelorum aliquas esse confusas & præcisas: alias distinctas, & singulares representatiuas. Sequitur ex supra dictis. Cum enim Angelis non repugnet præcisio & inadæquatio speciei vel cognitionis: possunt Angeli exercere actus præcisius, específicos, genericos, transcendentes, ac probabiliter exercent: quibus acquirunt species proportionatas, representantes tales actus, & eorum obiecta, & que ita confusas duntaxat quoad obiecti representationem. Species enim acquisitæ, quæ ac habitu cõmensurantur actibus, quibus acquiruntur, & illis correspondent adæquatè. Ergo species vniuersales & præcisius respondet conceptibus præcisius & vniuersalibus, quippe cõmensurata ipsorum actiuitati naturali: quæ modum species distinctæ & singulares in representando, respo-

Species infusæ Angelis fuerint distinctæ rerum singularium, potuerunt tamen esse vniuersalia.

Species acquisite Angelorum aliquæ sunt distinctæ, alia confusæ seu præcisius.